

Verslag evaluerend overleg fractievoorzitters met leden rekenkamer Haren

Datum : 12 september 2016
Locatie : Korenschoof, gemeentehuis Haren
Aanwezig : de dames Bachman, Praamstra-Bos en Jacobs en de heren Wolters, Sprenger, Boonstra, Sietsma (voorzitter) en De Vries (griffier)
Rekenkamer : de heren Van Mossevelde en Kastermans en mevrouw IJzerman

---

1. Opening door voorzitter

De voorzitter opent.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Evaluerend gesprek met leden rekenkamer

- Focus op aanbevelingen (document evaluatie fracties)

Met betrekking tot de rol van de raad:

1. *de raad moet meer doen met de aanbevelingen van de rekenkamer;*
2. *standaard de rapportages bespreken in raadscommissieverband, vervolgens besluitvorming in raadsverband(voorbereiding door griffie);*
3. *meer aandacht voor het afleggen van verantwoording aan de burgers in relatie tot de rollen van de raad.*

Reactie rekenkamer

De rode draad uit de aanbevelingen in de afgelopen zes jaar:

- Op veel onderdelen ontbreekt een duidelijke visie of beleidsdoelstelling. Daardoor ontstaat vaak een herhaling.
- Het voortraject verloopt soepel. De raad laat aan de rekenkamer om met de onderzoeksvoorstellen te komen.
- Tijdens onderzoeken verloopt de samenwerking goed. Bijeenkomsten met een delegatie van de raad zijn eenvoudig en vaak op korte termijn in te plannen, in tegenstelling tot andere actoren.
- Er zou meer response op verzoeken tot onderzoeksonderwerpen mogen komen. Het is belangrijk dat de onderzoeken aansluiten bij wat in de raad leeft. Dit voorkomt dat de rekenkamer onderzoeken uitvoert waar de raad geen behoefte aan heeft. Tot nu toe is dat niet zo ervaren.
- Het platform dat de rekenkamer krijgt om de onderzoeken te presenteren is en de manier waarop een rapport besproken wordt is heel positief. Er is voldoende ruimte om het verhaal en de conclusies en aanbevelingen te presenteren.
- De rekenkamer ervaart een grote tijdspanne tussen het moment van afronden van het onderzoek tot en met de behandeling in de raad. De laatste fase van een onderzoek is in tijd vaak onzeker, soms heeft de rekenkamer extra tijd nodig om de formulering scherp te krijgen, daarna wordt de ambtelijke reactie gevraagd en gewerkt. Vervolgens wordt het aangepaste rapport voorgelegd aan het college. Soms is het lang wachten op reactie van het college. Stringent genomen is hierop wachten niet noodzakelijk, maar dit geeft een vollediger beeld. Een andere reden is dat de agenda van de raad eerdere behandeling niet altijd toelaat.

De rekenkamer erkent dit als verbeterpunt en gaat de planning in de eindfase strakker organiseren. Dit zal ook de ambtelijke en het college tijdig inzicht verschaffen wanneer zij het stukken kunnen verwachten.

De rekenkamer concludeert dat zij in haar rapporten wel erg veel conclusies en aanbevelingen geeft. Dat bemoeilijkt bewaking in de toekomst. De rekenkamer zal deze voortaan bondiger formuleren en het laten bij een top drie of top vijf.

Aanbevelingen met betrekking tot de rol van de rekenkamer

1. meer expliciete aandacht voor de volksvertegenwoordigende rol van de raad;
2. duidelijk de onderwerpskeuze motiveren;
3. Onder gegeven omstandigheden een meer inhoudelijk oordeel over de kwaliteit van de besluitvorming uitspreken;
4. Om naar elkaar wijzen te voorkomen, modus zoeken om niet in één en hetzelfde onderzoek zowel raad, college als ambtelijke organisatie onder de loop te nemen;
5. Daar waar mogelijk onderzoek zelf uitvoeren

Reactie rekenkamer:

1. De rekenkamer kan de toekomst in elk onderzoek als thema meenemen op welke wijze de volksvertegenwoordigende rol inhoud is gegeven.
2. Die afwegingen zijn er wel. In sommige gevallen is het evident, bijvoorbeeld het onderzoek naar Baasis, of Intermezzo op verzoek van de raad. Burgerparticipatie is daar een heel recent voorbeeld van. In 2015 is dat opgepakt, in de eerste plaats omdat de startnotitie Burgerparticipatie tegelijkertijd met de benoeming van de leden van de rekenkamer aan de orde was. En de ambitie van de gemeente, om met burgerparticipatie veel meer te doen, is in de loop der jaren alleen maar groter geworden. De evaluatie die in 2014 zou plaatsvinden, had niet plaatsgevonden. Drie redenen om in 2015 te starten met het onderzoek. Om het draagvlak groter te maken zal de rekenkamer dit meer expliciet maken.
3. Op verschillende beleidsonderwerpen ontbreekt de visie of is te abstract geformuleerd en de beleidsdoelstellingen zijn te vaag. De raad zou met duidelijke doelstellingen een handvat hebben waarop kan worden gemonitord. Dan is helder waarop gerapporteerd dient te worden.
De rekenkamer zal zich in de toekomst meer richten op de voorwaarden met betrekking tot het kunnen nemen van een besluit.
4. De verschillende rollen kunnen worden gedefinieerd (regie -, uitvoerend- of initiatiefrol) hoe zou de verhouding tussen raad en college ingevuld worden en wat mag de raad verwachten of vragen.
Het aantal conclusies is vaak groot, mede omdat deze zich richten op raad, college en ambtelijke organisatie. Minder in aantal conclusies en daarmee de behoefte om te richten op de raad alleen of het college alleen.
De aanbevelingen in de toekomst vatten in een concept raadsvoorstel raadsbesluit. Dit maakt het opvolgen mogelijk en zichtbaar.
5. Het zelf uitvoeren van onderzoek heeft grote voordelen voor de rekenkamer. Daardoor is de rekenkamer in staat om veel beter terug te geven wat de ervaringen zijn en de lessen zijn die hieruit geleerd kunnen worden. Het maakt het makkelijker dan een onderzoek door derden, waarbij je meer toehoorder bent. Ook een belangrijk criterium bij het invullen van de vacature.

- Samenwerking met college van B&W;

Een opmerking vanuit de ambtelijke organisatie is: "Ze komen twee keer langs met dezelfde vragen, kunnen ze niet eerder duidelijkheid geven wat ze nou precies willen weten?"

Reactie rekenkamer:

De rekenkamer ervaart de samenwerking met college en ambtenaren op verschillende wijze. Ambtelijk wordt, als het onderzoek is gestart, alle medewerking gegeven, zonder schroom. Nooit is de reactie geweest: "komen jullie nu alweer terug

met dezelfde vraag?”. Wat opvalt is dat de rekenkamer bij bijna elke onderzoek met dezelfde medewerkers om tafel komt te zitten. In een onderzoek ziet de rekenkamer de ambtenaren doorgaans één keer. Een tweede bezoek zou hoogstens zijn om documenten in te zien. Een tweede gesprek inhoudelijk vindt, normaliter, niet plaats. Wel vindt altijd inhoudelijke terugkoppeling van het gesprek plaats. De rekenkamer merkt dat de gemeentesecretaris zich bijna altijd veel zorgen over het beslag dat de rekenkamer legt op medewerkers. Dat maakt het vaak lastig om al een startbijeenkomst, met onder meer de betreffende medewerkers, in te plannen. De rekenkamer heeft al gesprekken met burgemeester en gemeentesecretaris over dit onderwerp gevoerd, waarbij de rekenkamer heeft aangegeven om de planning eerder kenbaar te maken. Zij zouden minder in een ‘Pavlov’ reactie schieten. Het blijft een moeizaam punt. De rekenkamer heeft er begrip voor dat de druk op dit moment, mede gezien het grote verloop, en de zaak rondom zelfstandigheid, groot is. In de praktijk vraagt de rekenkamer van ambtenaren; van enige archiefmedewerkers om een aantal dossiers te verzamelen en twee, drie vier gesprekken van hooguit een uur met ambtenaren. In de startnotitie staat welke informatie de rekenkamer nodig heeft en met welke ambtenaren een gesprek wordt gevoerd. Als het onderzoek eenmaal loopt, gaat het in de regel heel gemakkelijk. De reactie op een bepaald onderwerp is juist vaak positief: “mooi dat dit onderwerp wordt bekeken, mogelijk dat wij daar ook wat aan hebben”

De voorzitter vat samen dat de rekenkamer zich niet herkent in de opmerking van het college, de rekenkamer legt altijd een onderzoeksopzet voor. Het probleem zit meer in de moeizame start en de weerstand die wordt ervaren om capaciteit vrij te maken vanuit college en organisatieleiding.

De griffier voegt toe dat de planning keurig en zorgvuldig wordt afgestemd. De rekenkamer is een controlerend orgaan en dient zijn werk te kunnen doen. Als er haperingen zijn, is het contact direct.

- Andere invulling rol (voorstel rekenkamer);

Waardoor wordt de heroverweging van de rol ingegeven? Zien jullie geen onderwerpen meer, of is dit een intrinsieke motivatie?

Reactie rekenkamer:

Het is de intrinsieke motivatie. De toekomst van Haren zal er anders uitzien dan Haren tot nu toe gefunctioneerd heeft. Ook bij een zelfstandig Haren zul je op een andere manier invulling geven, die ambities zijn al heel duidelijk uitgesproken. Burgerparticipatie is daarbij een belangrijk thema. In de situatie van een fusie kom je in een ander vaarwater. Het is het thema dat op dit moment speelt, waarbij veel uitgezocht en onderzocht dient te worden. De rekenkamer kan zich voorstellen dat de raad minder behoefte heeft om terug te kijken op afgesloten dossiers, maar dat het nu belangrijk is om zo goed mogelijk voor te bereiden op de nieuwe toekomst. De randvoorwaarden, valkuilen, de zaken die in beide situatie op voorhand geregeld dienen te worden. Een bijkomend voordeel is dat de rekenkamer dan geen beslag op het ambtelijk apparaat hoeft te leggen. Juist omdat bij vergelijkbare gemeentes met ervaringen op het ene of het andere spoor wordt gekeken.

De fractievoorzitters spreken hun angst uit voor dit type rapporten, waarmee de politieke partijen mee aan de haal gaan. De rekenkamer wordt dan deel van het politieke gebeuren.

De rekenkamer dacht juist van niet, door de twee scenario's naast elkaar te behandelen en zich niet over het een of ander uitspreken en ook niet de voor- of nadelen van ervan te benoemen. Puur vanuit de inhoud wat nodig is om de belangen van de burgers in het een of andere scenario te behandelen. Een draaiboek voor het een of andere scenario, zonder kwalitatief oordeel. Welke lessen kun je leren.

De angst bestaat dat toch conclusies uit een dergelijk rapport getrokken zouden worden. Dan zou de onafhankelijke positie onder druk komen te staan.

In het algemeen bestaat angst voor het doen van vooronderzoek door de rekenkamer, dat raakt teveel de politiek. De kracht van de rekenkamer is juist achteraf te onderzoeken hoe het proces is gelopen. Doordat het al afgerond is, wordt het als apolitiek gezien.

Daarbij de processen lopen al, is dan een onderzoek van de rekenkamer niet mosterd na de maaltijd?

Breed gedragen wordt geadviseerd om dit niet te doen.

Nieuwe onderzoeksonderwerpen:

Eerder dit jaar is met de griffier afgestemd over parkeerbeleid. Toen bleek dat in april/mei een integrale parkeernota zou komen. Daar is iets tussendoor gekomen en wordt oktober.

De rekenkamer gaat een afspraak maken voor een rondje langs de fracties. De fracties kunnen zich dan intern beraden om gewenste onderzoeksonderwerpen. (actie inplannen griffier/rekenkamer)

- Hoe nu verder? (raadsbesluit herbenoemen, werven lid rekenkamer, vergoeding voor zelf onderzoek doen; vaststellen op € 65).
- 1. De leden van de rekenkamer hebben bij het vertrek van de vorige voorzitter naar elkaar uitgesproken dat ze graag bereid zijn om door te gaan. Daarbij is ook over de verdeling gesproken en in deze samenstelling graag verder te gaan. Bij de herbenoeming, bij de nieuwe aanstelling wil de rekenkamer graag een derde lid benoemd zien.
Primair van belang is het hebben van onderzoekservaring en ervaring met politiek-bestuurlijke organisaties is belangrijk. Kennis van het Sociaal Domein is een pré. De formulering van de vacaturetekst wordt aangepast.
De vorige procedure leverde niet veel kandidaten op. De vacaturetekst wordt via Noorderlink, het netwerk, de NVRR en LinkedIn uitgezet.
De voorzitter van de rekenkamer zal toetreden tot de sollicitatiecommissie, bestaande uit mevrouw Legemaat en de heer Sietsma.

Het uurtarief

Het uurtarief voor het zelf doen van onderzoek wordt op € 65 vastgesteld. De vergadering vergoeding blijft hetzelfde. De rekenkamer dient de onderzoeken binnen het vastgestelde budget uit te voeren.

4. Afsluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen en sluit de vergadering.